

Bijlage 1: Soortenbeschermingsprogramma voor de haven van Antwerpen – algemeen deel



Inhoudstafel

| | |
|---|----|
| Inhoudstafel..... | 2 |
| 1 Algemene bepalingen..... | 3 |
| 1.1 Omschrijving van het SBP Antwerpse Haven..... | 3 |
| 1.1.1 Inleiding..... | 3 |
| 1.1.2 Definities..... | 4 |
| 1.1.3 Duiding bij de verdere opbouw van het SBP Antwerpse Haven..... | 5 |
| 1.2 Toepassingsgebied van het SBP Antwerpse Haven..... | 5 |
| 1.2.1 Ruimtelijk toepassingsgebied..... | 5 |
| 1.2.2 Het Netwerk Ecologische Infrastructuur – permanent en tijdelijk..... | 8 |
| 1.2.3 Soortelijk toepassingsgebied..... | 9 |
| 2 Structuur van de ISBPP's..... | 18 |
| 2.1 Synthese van de kennis over de betrokken soorten..... | 18 |
| 2.2 Concrete doelstellingen voor het bereiken en behouden van een gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten..... | 18 |
| 2.3 Bedreigingen voor de gunstige staat van instandhouding van havenspecifieke beschermde soorten..... | 19 |
| 2.4 Mogelijkheden en maatregelen voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding van havenspecifieke soorten..... | 19 |
| 2.5 Beschrijving van de actoren..... | 19 |
| 2.6 Begroting, planning en prioritering..... | 19 |
| 2.7 Voortgangscontrole..... | 20 |
| 2.8 Sensibilisatie of communicatiestrategie..... | 20 |
| 3 De verbodsbepalingen van het Soortenbesluit en mogelijkheden tot afwijkingen/ontheffingen..... | 22 |
| 3.1 De voor het SBP Antwerpse Haven relevante verbodsbepalingen..... | 22 |
| 3.2 Afwijkingen van de verbodsbepalingen van het Soortenbesluit..... | 24 |
| 4 Begroting..... | 24 |

1 Algemene bepalingen

1.1 Omschrijving van het SBP Antwerpse Haven

1.1.1 Inleiding

Het SBP Antwerpse Haven bestaat uit de bundeling van specifieke plannen voor zogenaamde 'paraplusoorten'. In het vorige soortenbeschermingsprogramma voor de Antwerpse Haven (2014-2019) werden deze specifieke plannen 'Individuele soortenbeschermingsprogramma's voor paraplusoorten' of 'ISBPP's' genoemd. Deze terminologie zal ook worden aangehouden in het nieuwe SBP. De bundeling van deze ISBPP's in één enkel SBP is te verantwoorden doordat het Antwerpse havengebied als een functionele ecologische eenheid (FEE) functioneert of als een wezenlijk onderdeel daarvan.

Zoals gedefinieerd in artikel 27, §1, tweede lid, van het Soortenbesluit is de functionele ecologische eenheid het gebied dat minimaal nodig is voor de instandhouding van een levensvatbare populatie van een bepaalde soort. Binnen dit gebied is het zinvol en wenselijk om meerdere dier- en plantensoorten te beschermen opdat de nodige kwalitatieve en kwantitatieve elementen aanwezig zijn om op lange termijn levensvatbare populaties van de betrokken soorten in stand te houden. Het toepassingsgebied van het SBP Antwerpse Haven vormt de som van diverse specifieke functionele ecologische eenheden voor diverse dier- en plantensoorten. De aanzienlijke overlapping tussen deze FEE's en de grote ecologische samenhang ertussen is voldoende reden om ze samen te brengen onder één grote functionele ecologische eenheid.

Het SBP Antwerpse Haven vormt een totaalpakket aan maatregelen voor het in stand houden of ontwikkelen van levensvatbare populaties van havenspecifieke beschermde soorten in het gebied waarop het SBP van toepassing is. De afbakening van dit gebied is weergegeven in onderdeel 1.2 hieronder. De maatregelen gelden ook als bijdrage tot het in stand houden of ontwikkelen van levensvatbare populaties voor de in onderdeel 1.2.3 van dit SBP vermelde niet-havenspecifieke beschermde soorten.

De inhoud van het eerste SBP Antwerpse Haven (2014-2019) werd wetenschappelijk onderbouwd door twee wetenschappelijke onderzoeksrapporten:

- 1° een studie uitgevoerd door de Universiteit Antwerpen (2008), met als titel 'Opstellen van doelstellingen voor ecologische infrastructuur in de Antwerpse Haven' (Adriaensen et al 2008)
- 2°).een studie uitgevoerd door Arcadis (2012) met als titel 'Second Opinion. Doelstellingen ecologische infrastructuur Haven van Antwerpen';

De tweede studie hield een kritische evaluatie en verdere concretisering van de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen van de eerste in.

Daarnaast werd een evaluatie uitgevoerd van het vorige SBP op onder andere het vlak van de maatregelen, de doelstellingen en de ondervonden knelpunten (Adriaens et al., 2019). Op basis daarvan werd bepaald welke 'paraplusoorten' en welke maatregelen worden weerhouden in het nieuwe SBP. Het nieuwe SBP bouwt verder op deze wetenschappelijke basis en houdt rekening met de aanbevelingen naar aanleiding van de evaluatie van het afgelopen SBP.

1.1.2 Definities

In het SBP Antwerpse Haven wordt een aantal specifieke, technische termen gebruikt:

1° **havenspecifieke soorten:** de in onderdeel 1.2.3 vermelde diersoorten en plantensoorten waarvan is vastgesteld dat zij een voorkeur hebben voor havenspecifieke habitats, en waarvoor het Antwerpse havengebied een belangrijke vindplaats is.

2° **havenspecifieke habitats:** een habitat dat valt onder één van de volgende habitatgroepen:

- a) pioniersvegetaties type II (opgespoten terreinen met zeer ijle begroeiing);
- b) droge graslanden en ruigtes;
- c) natte graslanden en depressies in opgespoten terreinen;
- d) struweel en bos op kalkhoudend (zandig) substraat;
- e) riet en moeras;
- f) eutroof water en diepe waterplassen (natte infrastructuur);
- g) gebouwen en droge infrastructuur (weg- en spoorwegbermen).

3° **belangrijke vindplaats:** een gebied dat aan één van de volgende voorwaarden voldoet:

- a) meer dan 5% van de Vlaamse populatie van een betrokken soort is aanwezig;
- b) tussen 1% en 5% van de Vlaamse populatie van een betrokken soort is aanwezig in dit gebied, en de soort komt relatief meer voor in dit gebied dan elders in het Vlaamse Gewest;
- c) er komt een zelfstandige populatie of een belangrijke deelpopulatie van een metapopulatie voor van een betrokken soort.

4° **individueel soortenbeschermingsprogramma voor paraplu soort of ISBPP:**

een specifiek plan dat betrekking heeft op een hiertoe specifiek afgebakende functioneel ecologische eenheid voor een bepaalde paraplu soort. Een ISBPP bevat minstens alle maatregelen die noodzakelijk zijn voor het ontwikkelen en in stand houden van een gunstige staat van instandhouding van de betrokken paraplu soort en ook van de meeliftende beschermde soorten.

5° **paraplu soort:** de in onderdeel 1.2.2. vermelde havenspecifieke dier- of plantensoorten waarvoor in het begeleidende rapport een ISBPP werd opgemaakt.

6° **meeliftende soorten:** de in onderdeel 1.2.3 vermelde havenspecifieke en niet-havenspecifieke beschermde soorten die in een gunstige staat van instandhouding worden gebracht of behouden via maatregelen voor de paraplu soort waarmee ze de habitat delen, tenzij anders bepaald in het van toepassing zijnde ISBPP. Per ISBPP worden de meeliftende soorten opgesplitst in havenspecifieke en niet-havenspecifieke soorten.

7° **beschermde soort:** een krachtens het Soortenbesluit van 15 mei 2009 beschermde dier- of plantensoort.

8° **functioneel ecologische eenheid (FEE):** een gebied dat minimaal nodig is voor de instandhouding van een levensvatbare populatie van een bepaalde soort.

9° **gunstige staat van instandhouding:** de omstandigheden waarin de populatie van een soort duurzaam kan blijven voortbestaan in een bepaald gebied (in dit geval de functioneel ecologische eenheid). In ieder ISBPP worden kwalitatieve of kwantitatieve doelstellingen en maatregelen geformuleerd die nodig zijn om de gunstige staat van instandhouding voor de soort te verzekeren.

10° **Antwerpse havengebied:** het havengebied zoals afgebakend conform Havendecreet/Wet Chabert.

11° **Soortenbesluit:** Het besluit van de Vlaamse regering met betrekking tot soortenbescherming en soortenbeheer van 15 mei 2009.

12° **Havengebruikers:** alle natuurlijke en rechtspersonen die binnen het Antwerpse havengebied gronden in beheer of concessie hebben of er zakelijke rechten op uitoefenen.

1.1.3 Duiding bij de verdere opbouw van het SBP Antwerpse Haven

Omwille van het aparte karakter van het SBP Antwerpse Haven is het nuttig om bij aanvang een korte uitleg te geven over de verdere opbouw van dit document.

In de eerste plaats wordt het ruimtelijk en soortelijk toepassingsgebied van het SBP Antwerpse Haven duidelijk gemaakt (zie hieronder § 1.2).

In hoofdstuk 2 wordt kort de opbouw geschetst van ieder ISBPP; deze ISBPP's werden als afzonderlijke documenten uitgewerkt, zij het integraal onderdeel uitmakend van het SBP.

Ten slotte volgt nog een belangrijk onderdeel over de afwijkingen en hun modaliteiten, op basis waarvan in het kader van het SBP Antwerpse Haven afwijkingen op de verbodsbepalingen van het Soortenbesluit kunnen worden verkregen.

1.2 Toepassingsgebied van het SBP Antwerpse Haven

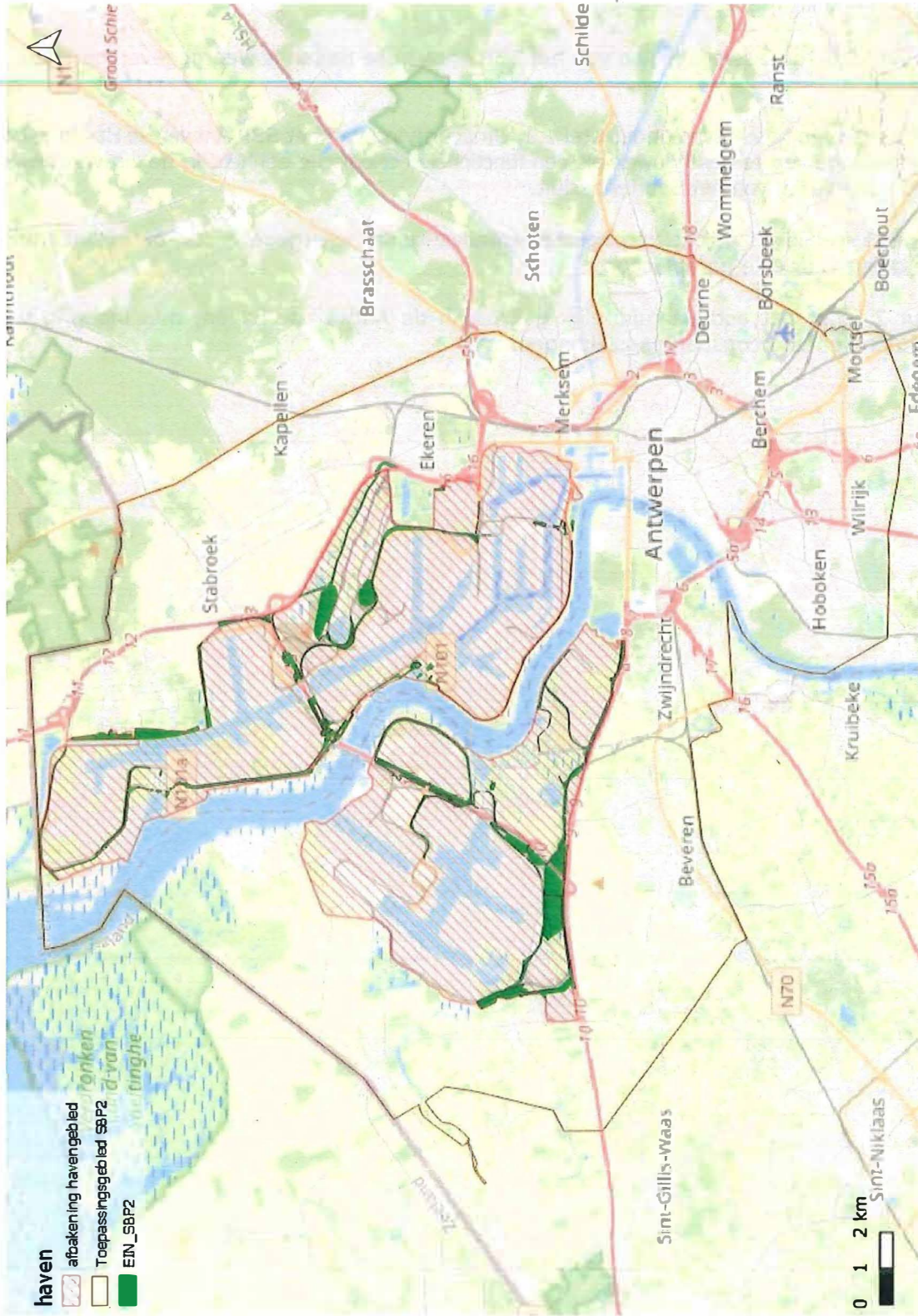
1.2.1 Ruimtelijk toepassingsgebied

Het ruimtelijk toepassingsgebied van het SBP Antwerpse Haven is weergegeven op figuur 1 hieronder.

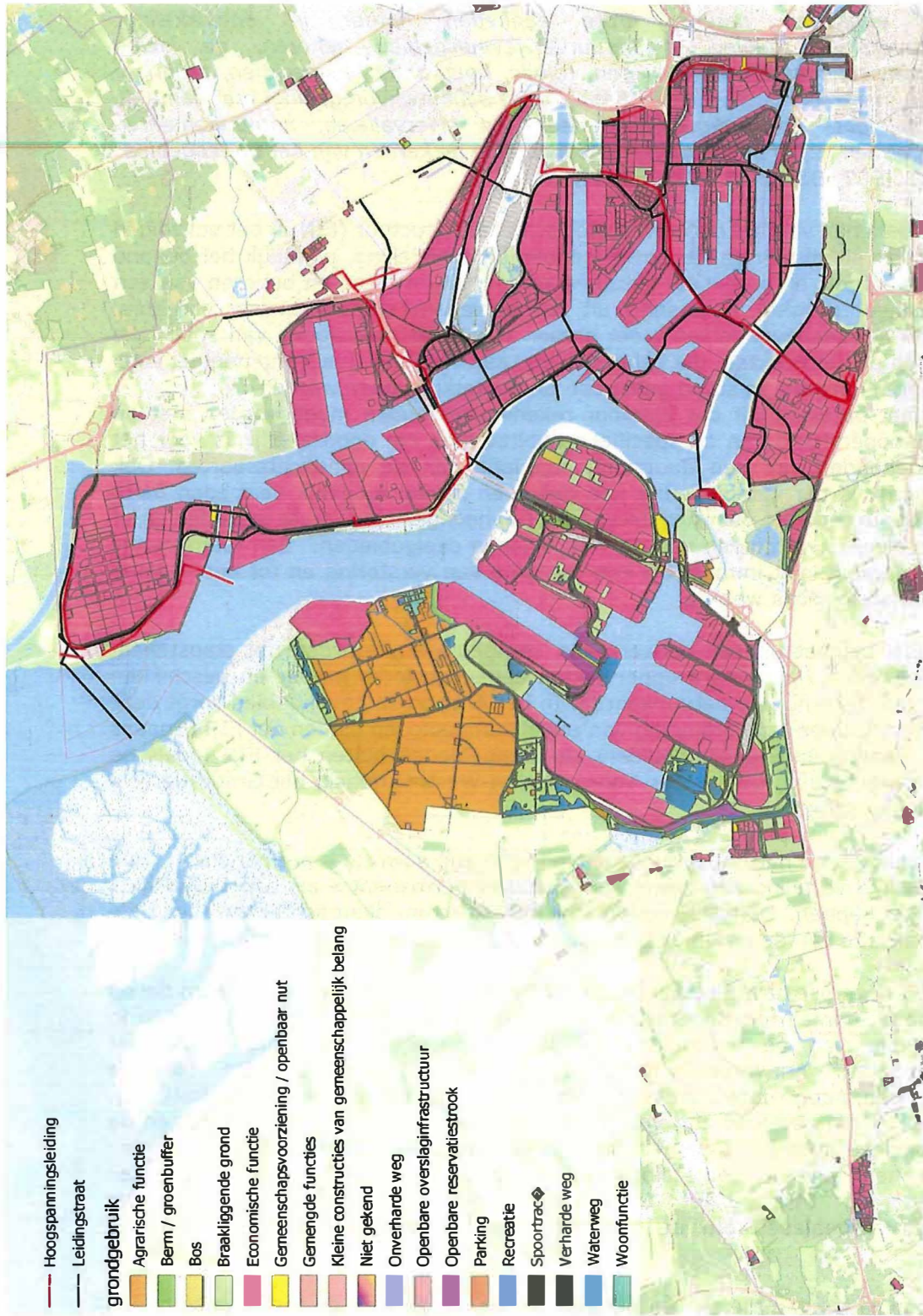
Zoals hierboven beschreven onder titel 1.1 'Omschrijving van het SBP Antwerpse Haven' is het toepassingsgebied te beschouwen als een functionele ecologische eenheid in de zin van artikel 27, §1, tweede lid, van het Soortenbesluit.

De diverse specifieke functionele ecologische eenheden worden weergegeven bij de afzonderlijke onderdelen voor elke paraplu-soort.

Figuur 2 toont het actuele ruimtelijk gebruik in de Antwerpse haven, met inbegrip van leidingstroken en hoogspanningsleidingen.



Figuur 1. Kaart met aanduiding van het ruimtelijk toepassingsgebied van het SBP2 Antwerpse Haven, zoals vermeld in onderdeel 1.2.1 'Ruimtelijk toepassingsgebied'



Figuur 2. Kaart van het ruimtelijk gebruik in de haven van Antwerpen (toestand 16/04/2019), met aanduiding van leidingstroken en hoogspanningsleidingen

1.2.2 Het Netwerk Ecologische Infrastructuur – permanent en tijdelijk

In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) wordt de Ecologische Infrastructuur, in relatie tot de "Natuurlijke Structuur", als volgt omschreven: "*De ecologische infrastructuur bestaat uit de natuur- en bosgebieden die niet tot grote eenheden natuur, grote eenheden natuur in ontwikkeling, natuurverbindingsgebied of natuurverwevingsgebied behoren, de kleine landschapselementen (holle wegen, taluds, houtkanten, bomenrijen, bronnen, poelen, rietkragen, . . .) en uit de natuur in de bebouwde omgeving, met name de natuur-, bos- en parkgebieden, beek- en riviervalleien, natuurelementen (wegbermen, . . .) in de stedelijke gebieden of in de kernen van het buitengebied*" (17.12.1997; B.S. 21.3.1998, Ed. 1).

Het afbakenen van het netwerk ecologische infrastructuur (EIN) moet volledig in het teken staan van de hierboven genoemde doelstelling, namelijk het behoud van de actuele en potentiële natuurwaarden. Het inrichten en beheren van een functioneel netwerk bestaande uit kerngebieden, stapstenen en 'corridors' binnen het zeehavengebied moet ervoor zorgen dat populaties van specifieke dier- én plantensoorten, die gebonden zijn aan typische (maar momenteel vaak tijdelijke) habitats, in stand gehouden of versterkt kunnen worden.

Concreet betekent dit dat hiervoor rekening gehouden moet worden met de totale oppervlakte van de specifieke habitattypes die noodzakelijk is voor het instandhouden van een duurzame populatie van de aandachtsoorten. Ook belangrijk is dat versnippering van gebieden zoveel mogelijk vermeden moet worden; in concreto door het streven naar aaneengesloten, grote gebieden en/of het ecologisch verbinden van de verschillende deelgebieden. Een toenemende versnippering leidt immers tot een toename van verstoring en tot een afname van de ecologische waarde.

Het EIN bestaat uit een netwerk van kerngebieden, corridors en stapstenen. Kerngebieden zijn grotere oppervlakten aaneengesloten natuur en beschikken vaak over een hogere natuurwaarde. In het Antwerpse havengebied zorgt deze afbakening voor een verbinding van zowel kerngebieden binnen het EIN (Spaans Fort, Haasop en Steenlandpolder) als kerngebieden buiten het EIN (zoals de schorregebieden, Doelpolder-Noord, Putten-West, Drijdijck, het Groot Rietveld en Blokkersdijk).

De resulterende natuurbehoudsdoelstellingen zijn sowieso 'permanent'. Hun ruimtelijke vertaling kan zowel een 'relatief permanent' als een 'tijdelijk' karakter hebben. De totale ecologische infrastructuur dient echter ten allen tijde de realisatie van de natuurbehoudsdoelstellingen te verzekeren.

In de Antwerpse haven bestaat de ecologische infrastructuur uit terreinen die op openbaar domein gesitueerd zijn of op nog te ontwikkelen haventerreinen in eigendom van de overheid en/of allerlei openbare instanties (zoals het Havenbedrijf Antwerpen, Maatschappij Linkerscheldeoever, De Vlaamse Waterweg, Agentschap voor Wegen en Verkeer, Maritieme Toegang, Infrabel, ...). Terreinen die bestemd zijn voor verdere havenontwikkeling hebben binnen de ecologische infrastructuur een tijdelijk karakter, de overige terreinen worden permanent ingezet voor ecologische infrastructuur. Het tijdelijk EIN werd mee opgenomen tijdens het SBP 2014-2019 ter ondersteuning van de natuurkerngebieden om de lokale instandhoudingsdoelstellingen (IHD's) te behalen.

De populaties van dieren- en plantensoorten die zich op de tijdelijke terreinen van het EIN bevinden worden op termijn gecompenseerd, ofwel binnen de permanente ecologische infrastructuur ofwel in de compensatiegebieden net buiten het havengebied.

1.2.3 Soortelijk toepassingsgebied

Het soortelijk toepassingsgebied is weergegeven in tabel 1, die hieronder is toegevoegd. Hierbij worden per paraplu soort, waarvoor een ISSBP werd uitgewerkt, de verschillende relevante meeliftende soorten met gelijkaardige leefgebiedprofielen vermeld.

Tabel 1. Overzicht van het soortelijk toepassingsgebied van het SBP2 Antwerpse Haven. Per soort worden de beschermingsstatus, afwijkingsgronden, status als paraplusort en de meeliftende soorten (met hun havenspecifiek karakter) weergegeven. SB = Soortenbesluit

| paraplusort | Beschermingsstatus | Afwijkingsgronden SB algemeen | Afwijkingsgronden SB concreet | Meeliftende soort, beschermd, niet-havenspecifiek | Beschermingsstatus | Afwijkingsgronden SB algemeen | Afwijkingsgronden SB concreet | Meeliftende soort, beschermd, niet-havenspecifiek | Beschermingsstatus | Afwijkingsgronden SB algemeen | Afwijkingsgronden SB concreet |
|-------------------|--------------------|-------------------------------|-------------------------------|---|--------------------|-------------------------------|-------------------------------|---|--------------------|-------------------------------|-------------------------------|
| Blauwborst | Cat 2 | Art 20, §1, §3 §4 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | Vroege glazenmaker | Cat 1 | Art 20, §1, §2 §4 | Art 20 §1 1°, 5°, 6°, §2 | Alpenwatersalamander | Cat 1 | Art 20, §1, §2 §4 | Art 20 §1 1°, 5°, 6°, §2 |
| | | | | Zurdelijke heidelibel | Cat 1 | Art 20, §1, §2 §4 | Art 20 §1 1°, 5°, 6°, §2 | Bruine kikker | Cat 1 | Art 20, §1, §2 §4 | Art 20 §1 1°, 5°, 6°, §2 |
| | | | | Baardmannebe | Cat 2 | Art 20, §1, §3 §4 | Art 20, §1 1°, 5° 6° | Europese meerikker | Cat 1 | Art 20, §1, §2 §4 | Art 20 §1 1°, 5°, 6°, §2 |
| | | | | Bosnetzanger | Cat 2 | Art 20, §1, §3 en §4 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | | | |
| | | | | Bruine kiekendief | Cat 2 | Art 20, §1, §3 en §4 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | Gewone pad | Cat 1 | Art 20, §1, §2 §4 | Art 20 §1 1°, 5°, 6°, §2 |
| | | | | Cetti's zanger | Cat 2 | Art 20, §1, §3 §4 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | Groene kikker (complex) | Cat 1 | Art 20, §1, §2 §4 | Art 20 §1 1°, 5°, 6°, §2 |
| | | | | Dodaars | Cat 2 | Art 20, §1, §3 §4 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | Kleine watersalamander | Cat 1 | Art 20, §1, §2 §4 | Art 20 §1 1°, 5°, 6°, §2 |

| paraplusort | Beschermingsstatus | Arwijkingsgronden SB algemeen | Arwijkingsgronden SB concreet | Meeliftende soort, beschermd, havespecifiek | Beschermingsstatus | Arwijkingsgronden SB algemeen | Arwijkingsgronden SB concreet | Meeliftende soort, beschermd, niet-havespecifiek | Beschermingsstatus | Arwijkingsgronden SB algemeen | Arwijkingsgronden SB concreet |
|-------------|--------------------|-------------------------------|-------------------------------|---|--------------------|-------------------------------|-------------------------------|--|--------------------|-------------------------------|-------------------------------|
| | | | | Georde fuut | Cat 2 | Art 20, §1, §3 en §4 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | | §1, §2 en §4 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° |
| | | | | Kleine karekiet | Cat 2 | Art 20, §1, §3 en §4 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | | Cat 1 | Art 20, §1 1°, 5°, 6°, §2 |
| | | | | Knobbelzwaan | Cat 2 | Art 20, | Art 20, | | | Cat 1 | Art 20, §1 |
| | | | | Krakeend | Cat 2 | Art 20, §1, §3 en §4 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | | Cat 1 | Art 20, §1 1°, 5°, 6°, §2 |
| | | | | Kuifeend | Cat 4 | Art 20, §1, §3 en §4 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | | Cat 2 | Art 20, §2 |
| | | | | | Cat 4 | Art 20, §1, §3 en §4 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | | Cat 2 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° |
| | | | | Lepelaar | Cat 2 | Art 20, §1, §3 en §4 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | | Cat | Art 20, §1 1°, 5°, 6° |
| | | | | Rietgors | Cat 2 | Art 20, §1, §3 en §4 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | | Cat 1 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° |
| | | | | Rietzanger | Cat 2 | Art 20, §1, §3 en §4 | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | | | §1, §2 en §4 |

| | | | | | | |
|---------------------|--|--------------------------------|--------------------------------------|--|--|--|
| paraplusort | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet | | | | | |
| | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet | Roerdomp | beschermde, niet- havernspecifiek | | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet | Meeliftende soort, beschermde, niet- havernspecifiek |
| | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet | Slobeend | beschermde, niet- havernspecifiek | | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet |
| | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet | Sprinkhaanzanger | beschermde, niet- havernspecifiek | | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet |
| | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet | Snor | beschermde, niet- havernspecifiek | | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet |
| | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet | Tafeleend | beschermde, niet- havernspecifiek | | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet |
| | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet | Woudaap | beschermde, niet- havernspecifiek | | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet | Beschermingsstatus algemeen SB Afwijkingsgronden SB concreet |
| Argusvlieder | Cat 1 Art 20, \$1, \$2 en \$4 | <i>Harpalus flavescens</i> | Bijenorochis | Cat 1 Art 20, \$1, \$2 en \$4 | Cat 1 Art 20, \$1, \$2 en \$4 | Art 20 \$1 1°, 5°, 6°, en \$2 |

| paraplusort | Beschermingsstatus | Arwijkinggronden SB algemeen | Arwijkinggronden SB concreet | Meeliftende soort, beschermd, havespecifiek | Beschermingsstatus | Arwijkinggronden SB algemeen | Arwijkinggronden SB concreet | Meeliftende soort, beschermd, niet-havespecifiek | Beschermingsstatus | Arwijkinggronden SB algemeen | Arwijkinggronden SB concreet |
|-------------|--------------------|------------------------------|------------------------------|---|--------------------|------------------------------|------------------------------|--|--------------------|------------------------------|------------------------------|
| | | | | Echt duizend-guldenkruid | Cat 1 | Art 20, §1, §2 en §4 | Art 20 §1 | Hondskruid | Cat 1 | Art 20, §1, §2 en §4 | Art 20 §1 |
| | | | | Blaauwleugelsprinkhaan | Cat 1 | Art 20, §1, §2 en §4 | Art 20 §1 | Levendbarede hagedis | Cat 1 | Art 20, §1, §2 en §4 | Art 20 §1 |
| | | | | Muurhagedis | Cat 1 | Art 20, §1, §2, §4 | Art 20, §1, §2, §4 | Grote groene sabelsprinkhaan | Cat 1 | Art 20, §1, §2 en §4 | Art 20 §1 |
| | | | | | | | | Graszanger | Cat 2 | Art 20, §1, §3 en §4 | Art 20, §1, §3 en §4 |
| | | | | | | | | Patrijs | Cat 2/4 | Art 20, §1, §3 en §4 | Art 20, §1, §3 en §4 |
| | | | | | | | | Veidleeuwenik | Cat 2 | Art 20, §1, §3 en §4 | Art 20, §1, §3 en §4 |
| | | | | | | | | Huisspitsmuis | Cat 1 | Art 20, §1, §2 en §4 | Art 20 §1, §2 en §4 |
| | | | | | | | | Veldspitsmuis | Cat 1 | Art 20, §1, §2 en §4 | Art 20 §1, §2 en §4 |

| | Beschermingsstatus | Arwifkingsgronden SB algemeen | Arwifkingsgronden SB concreet | Meeliftende soort, havespecifiek | Beschermingsstatus | Arwifkingsgronden SB algemeen | Arwifkingsgronden SB concreet | Meeliftende soort, havespecifiek | Beschermingsstatus | Arwifkingsgronden SB algemeen | Arwifkingsgronden SB concreet |
|--|--------------------|-------------------------------|-------------------------------|----------------------------------|--------------------|-------------------------------|-------------------------------|----------------------------------|--------------------|-------------------------------|-------------------------------|
| paraplu soort | | | | | | | | | | | |
| Gierzwaluw/ Huiszwaluw/ Boerezwaluw | Cat 2 | Art 20 | Art 20 | | | | | | | | |
| | | \$1, \$3 en \$4 | \$1 1°, 5°, 6° | | | | | | | | |
| Oeverzwaluw | Cat 2 | Art 20 | Art 20, | | | | | | | | |
| | | \$1, \$3 en \$4 | \$1 1°, 5°, 6° | | | | | | | | |
| Groenknolorchis | Cat 3 | Art 20, | Art 20, | | | | | | | | |
| | | \$1 en \$4 | \$1 1°, 5°, 6° | | | | | | | | |
| Meervleermuis | Cat 3 | Art 20, | Art 20, | Krabbenscheer | Cat 1 | Art 20, | Art 20 \$1 | | | | |
| | | \$1 en \$4 | \$1 1°, 5°, 6° | Bittervoorn | Cat 2 | Art 20, | Art 20, | | | | |
| | | | | Kleine modderkruiper | Cat 2 | Art 20, | Art 20, | | | | |
| | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | |

| paralusort | Bescherminingsstatus Algemeen SB Arwijingsgronden concreet | Meeliftende soort, beschermd, havespecifiek | Bescherminingsstatus Algemeen SB Arwijingsgronden concreet | Meeliftende soort, beschermd, havespecifiek | Bescherminingsstatus Algemeen SB Arwijingsgronden concreet | Meeliftende soort, beschermd, niet- havespecifiek | Bescherminingsstatus Algemeen SB Arwijingsgronden concreet |
|---------------------|--|---|--|---|--|---|--|
| | Cat 3 Art 20, §1 en §4 Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | §1, §3 en §4 §1 1°, 5°, 6° | | §1, §3 en §4 §1 1°, 5°, 6° | Bunzing Hermelijn Wezel Bosspitsmuis | §1, §3 en §4 Art 20, §1 1°, 5°, 6° |
| Rugstreeppad | | | | | | | |
| Visdief | Cat 2 Art 20, §1, §3 en §4 Art 20, §1 1°, 5°, 6° | Bastaardzand- loopkever | Cat 1 Art 20, §1, §2 en §4 Art 20 §1 1°, 5°, 6°, §2 | | Art 20 §1 1°, 5°, 6°, §2 | | Art 20, §1, §2 §4 |
| | | Bergeend | Cat 2 Art 20, §1, §3 en §4 Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | Art 20, §1 1°, 5°, 6° |
| | | Bontbekplevier | Cat 2 Art 20, §1, §3 en §4 Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | Art 20, §1 1°, 5°, 6° |
| | | Kleine plevier | Cat 2 Art 20, §1, §3 en §4 Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | Art 20, §1 1°, 5°, 6° |
| | | Kluut | Cat 2 Art 20, §1, §3 en §4 Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | Art 20, §1 1°, 5°, 6° |
| | | Scholekster | Cat 2 Art 20, §1, §3 en §4 Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | Art 20, §1 1°, 5°, 6° | | Art 20, §1 1°, 5°, 6° |

2 Structuur van de ISBPP's

Elk specifieke ISBPP kent eenzelfde structuur. Deze structuur stemt overeen met de voorgeschreven onderdelen van het achtergrondrapport overeenkomstig artikel 26 van het Soortenbesluit. Volgende onderdelen worden onderscheiden:

2.1 Synthese van de kennis over de betrokken soorten

a) Voorkomen en ecologische vereisten

Per ISBPP wordt het voorkomen en de ecologische vereisten van de paraplu soort op gedetailleerde wijze beschreven.

Per ISBPP worden op basis van de monitoringrapporten het voorkomen, relatief belang en – voor zover beschikbaar – de aantallen van de meeliftende havenspecifieke soorten weergegeven. Qua ecologische vereisten wordt – tenzij anders bepaald in het ISBPP – ervan uitgegaan dat die van de meeliftende soorten gelijk zijn aan die van de paraplu soort.

b) Beschermingsstatus

Per ISBPP wordt de beschermingsstatus van de paraplu soort en de meeliftende soorten beschreven.

2.2 Concrete doelstellingen voor het bereiken en behouden van een gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten

Voor iedere **paraplu soort** wordt in elk ISBPP de doelstelling voor de functionele ecologische eenheid vastgesteld, voor zover het Antwerpse havengebied met de afbakening van deze eenheid samenvalt. In het andere geval worden de doelstellingen vastgesteld voor het Antwerpse havengebied als onderdeel van deze functioneel ecologische eenheid. De doelstellingen vertalen zich in maatregelen met betrekking tot het in stand houden of ontwikkelen van ruimtes en locaties binnen het Antwerpse havengebied of in de onmiddellijke omgeving.

Voor de **meeliftende havenspecifieke beschermde soorten** die andere eisen stellen aan de oppervlakte en/of kwaliteit van hun leefgebied dan de paraplu soort worden afzonderlijke doelstellingen bepaald.

Voor de **meeliftende niet-havenspecifieke beschermde soorten** worden geen afzonderlijke doelstellingen op het niveau van de functionele ecologische eenheid bepaald. De maatregelen voor de paraplu soort en de meeliftende havenspecifieke soorten volstaan voor die soorten als bijdrage tot de gunstige staat van instandhouding op Vlaams niveau.

Met betrekking tot de Europees beschermde soorten (bijlage II van de Habitatrichtlijn, bijlage IV van de habitatrichtlijn, bijlage 1 van de Vogelrichtlijn, internationaal belangrijke doortrekkers of overwinteraars van de Vogelrichtlijn) waarvoor instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd zijn in de Speciale Beschermingszones waarmee het ruimtelijk toepassingsgebied van het SBP overlapt, dragen de doelstellingen van het SBP bij aan de doelstellingen voor deze Speciale Beschermingszones.

2.3 Bedreigingen voor de gunstige staat van instandhouding van havenspecifieke beschermde soorten

Voor iedere **paraplusoort** worden de bedreigingen binnen de functionele ecologische eenheid opgesomd, voor zover het Antwerpse havengebied met de afbakening van deze eenheid samenvalt. In het andere geval worden deze bedreigingen opgesomd voor het Antwerpse havengebied als onderdeel van deze functioneel ecologische eenheid.

Voor de **meeliftende havenspecifieke beschermde soorten** worden de bedreigingen enkel afzonderlijk vermeld als ze afwijken van die bij de paraplusoort.

Voor de **meeliftende niet-havenspecifieke beschermde soorten** worden geen afzonderlijke bedreigingen opgelijst.

2.4 Mogelijkheden en maatregelen voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding van havenspecifieke soorten

Voor de uitvoering van de maatregelen in de ISBPP's vormt het Havenbedrijf Antwerpen het enige aanspreekpunt voor Afdeling Natuur en Bos (ANB). Indien nodig zal het Havenbedrijf Antwerpen samenwerkingsovereenkomsten sluiten met de overige publieke instanties en de infrastructuurbeheerders binnen het Antwerpse havengebied op wiens gronden in eigendom of beheer de maatregelen moeten worden gerealiseerd.

Voor iedere **paraplusoort** worden de maatregelen binnen de functionele ecologische eenheid opgesomd, voor zover het Antwerpse havengebied met deze eenheid samenvalt. In het andere geval worden de maatregelen opgesomd voor het Antwerps havengebied als onderdeel van deze functioneel ecologische eenheid. De maatregelen worden genomen op plaatsen die deel uitmaken van het netwerk van ecologische infrastructuur binnen het Antwerpse havengebied. Het netwerk van ecologische infrastructuur is op figuur 1 hierboven weergegeven.

Voor de **meeliftende havenspecifieke beschermde soorten** worden enkel de maatregelen vermeld die afwijken van die bij de paraplusoort.

Maatregelen specifiek voor **meeliftende niet-havenspecifieke beschermde soorten** of **havenspecifieke niet-beschermde soorten** worden genomen op vrijwillige basis.

2.5 Beschrijving van de actoren

Per ISBPP wordt een lijst gegeven van de verschillende actoren en hun rol in functie van de paraplusoort.

2.6 Begroting, planning en prioritering

Per ISBPP wordt een overzicht gemaakt van de te nemen acties, de ermee gepaard gaande kosten en de verantwoordelijke voor de uitvoering van de acties.

2.7 Voortgangscntrole

In dit hoofdstuk wordt opgelijst welke monitoringsinspanningen nodig zijn om na te gaan wat de staat van instandhouding is van de populatie en de habitats van de parapluoort en eventuele meeliftende soorten. Er wordt ook vermeld wie welke maatregelen moet nemen met het oog op de vooropgestelde doelen en de realisatie van het netwerk ecologische infrastructuur.

De voorziene monitoring en opvolging van de mate waarin het SBP Antwerpse Haven gerealiseerd wordt, zijn belangrijk om dit SBP te evalueren en de maatregelen eventueel bij te sturen.

2.8 Sensibilisatie of communicatiestrategie

De communicatie-initiatieven worden uitgewerkt op niveau van het SBP Antwerpse Haven en zijn opgenomen in Tabel 2, die hieronder is toegevoegd.

Table 2. Overzicht van de communicatie-initiatieven in het kader van het SBP

| Communicatiemoment | Doelgroep | Actie/Communicatietool | Doelstelling | bodschap | Wie trekt? | To do | Persactie |
|---|---|--|---|--|--|---|-----------------------------|
| Bilaterale overlegmomenten met administraties/overheden | Administraties, overheden, nutsleidingen, Infrabel, gebiedsbeheerders | Informeel gesprek | Informeren beleidsbeslissing, aftoetsen draagvlak | | Haven-bedrijf, | | Neen |
| Ondertekening besluit minister Leefmilieu & Natuur, Datum idem infomoment bedrijven | Pers Bedrijven | Persmoment (bij webinar) + persbericht Eventueel ook mailing persbericht | Informeren beleidsbeslissing | bericht van ondertekening + aankondiging communicatie/infomoment | Haven-bedrijf | Contact opnemen Kabinet | Ja. Afstemming woordvoerder |
| Infomoment bedrijven | Bedrijven in het havengebied | Toelichting van het SBP aan bedrijven Met getuigenissen van bedrijven via webinar | Informeren inhoud beleidsbeslissing | Algemeen natuurverhaal haven van Antwerpen waarvan SBP Antwerpse haven onderdeel uitmaakt. economie hand in hand met ecologie, specifieke communicatie/informatie voor bedrijven/organisaties die geraakt worden door SBP, voordelen en meerwaarde van SBP onthefingsprocedure wanneer, hoe, bij wie, bij wie of waar terecht voor vragen en info, specifieke communicatie/informatie onder vorm bilateraal overleg met overheden en administraties, | Haven-bedrijf, NP, MLSO, ANB, Alfaport | Opmaak draaiboek | Neen |
| Infocampagne Datum (na ondertekening) | Breed | Tekst en beeldmateriaal voor publicaties partners (thuishaven, community newsletter en social media) Via opnames van het webinar en korte filmpjes | Informeren over samenhang economie en ecologie in haven van Antwerpen | Algemeen natuurverhaal haven van Antwerpen waarvan SBP Antwerpse haven onderdeel uitmaakt economie hand in hand met ecologie, voortrekkersrol | Haven-bedrijf | Filmpje green deal maken, opnames webinar verwerken | Neen |

3 De verbodsbepalingen van het Soortenbesluit en mogelijkheden tot afwijkingen/onthefingen

3.1 De voor het SBP Antwerpse Haven relevante verbodsbepalingen

Het Soortenbesluit bevat in hoofdstuk 3, afdeling 2, onderafdelingen 1 tot en met 3, een reeks verbodsbepalingen die gelden ten aanzien van de soorten die beschermd worden door het besluit. In onderafdeling 6 en afdeling 3 wordt de mogelijkheid voorzien om onder bepaalde omstandigheden af te wijken van deze verbodsbepalingen. De voor de Antwerpse Haven relevante afwijkingsgronden worden besproken in hoofdstuk 3.2.

In het kader van het SBP Antwerpse Haven zijn de volgende verbodsbepalingen van het Soortenbesluit relevant, zoals hierna opgelijst en toegelicht:

Onderafdeling 1 Verbodsbepalingen ten aanzien van specimens of eieren van beschermde soorten

Artikel 10. § 1. *Ten aanzien van specimens van beschermde diersoorten zijn de volgende handelingen verboden :*

1° *het opzettelijk doden;*

(.)

3° *het opzettelijk en betekenisvol verstoren, in het bijzonder tijdens de perioden van de voortplanting, de afhankelijkheid van de jongen, de overwintering en tijdens de trek.*

Het is verboden de eieren van beschermde diersoorten opzettelijk te vernielen, te beschadigen of te verzamelen.

§ 2. *Ten aanzien van specimens van beschermde plantensoorten of andere soorten organismen zijn de volgende handelingen verboden:*

()

3° *het opzettelijk ontwortelen;*

4° *het opzettelijk vernielen;*

5° *het verplanten.*

Artikel 11.

§ 1. *Conform artikel 9 van het decreet, mogen de verbodsbepalingen, bedoeld in artikel 10, voor wat betreft de soorten waarbij categorie 1 is aangekruist in bijlage 1 (dit zijn de soorten die van regionaal belang zijn maar niet van Europees belang), geen beperkingen inhouden die absoluut werken, of die handelingen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, of die absoluut de realisatie van die plannen en hun bestemmingsvoorschriften verhinderen of de realisatie van de algemene bestemming betekenisvol in het gedrang brengen.*

§ 2. *Een handeling zoals beschreven in artikel 10 wordt onder meer geacht onopzettelijk te zijn wanneer de verantwoordelijke voor deze handeling niet wist en redelijkerwijze niet hoorde te weten dat deze handeling kon leiden tot de in artikel 10 beschreven negatieve gevolgen voor specimens van beschermde diersoorten of plantensoorten.*

Concreet is bij deze dier- en plantensoorten van categorie 1 in de Antwerpse Haven de handeling niet-absoluut verboden als

- a) de gunstige staat van instandhouding op het niveau van de functioneel ecologische eenheid gegarandeerd is, en
- b) er redenen zijn van economische, sociale of culturele aard.

De verbodsbepalingen van artikel 10, § 2, gelden niet voor beheerwerkzaamheden die geen nadelige invloed hebben op de staat van instandhouding van de populaties van de soorten in kwestie:

Voor het verplanten van beschermde plantensoorten, zie ook artikel 12 hieronder.

Onderafdeling 2 Verbodsbepalingen betreffende het onder zich hebben, het vervoeren en het verhandelen van beschermde soorten

Artikel 12. *Het onder zich hebben, het vervoeren, het verhandelen of ruilen of het te koop of in ruil aanbieden van specimens of eieren van beschermde diersoorten of van specimens van beschermde plantensoorten of andere organismen is verboden.*

Binnen het SBP Antwerpse Haven is dit verbod alleen relevant in het kader van het transloceren van specimens van beschermde soorten (zoals bijvoorbeeld orchideeën of Rugstreeppad).

Onderafdeling 3 Verbodsbepalingen ten aanzien van nesten, voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van beschermde dieren

Artikel 14. § 1. *Het is verboden de nesten van beschermde vogelsoorten of de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van andere beschermde diersoorten dan vogels opzettelijk te vernielen, te beschadigen of weg te nemen.*

§ 2. Het vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van beschermde diersoorten wordt onder meer geacht onopzettelijk te zijn wanneer de verantwoordelijke voor deze handeling niet wist en redelijkerwijze niet hoorde te weten dat deze handeling kon leiden tot de in § 1 beschreven negatieve gevolgen voor nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.

Ten aanzien van de diersoorten waarbij categorie 3 is aangekruist in bijlage 1 is evenwel ook het onopzettelijk vernielen of beschadigen van de voortplantingsplaatsen of de rustplaatsen verboden.

§ 3. Onder nesten worden begrepen de bewoonde nesten, de nesten die in aanbouw zijn als voorbereiding op het komende broedseizoen, alsook de nesten die in de regel jaar na jaar tijdens het broedseizoen hergebruikt worden.

Artikel 15. *Conform artikel 9 van het decreet, mogen de verbodsbepalingen, bedoeld in artikel 10, voor wat betreft de soorten waarbij categorie 1 is aangekruist in bijlage 1 (dit zijn de soorten die van regionaal belang zijn maar niet van Europees belang), geen beperkingen inhouden die absoluut werken, of die handelingen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, of die absoluut de realisatie van die plannen en hun bestemmingsvoorschriften verhinderen of de realisatie van de algemene bestemming betekenisvol in het gedrang brengen.*

Concreet is bij deze dier- en plantensoorten van categorie 1 in de Antwerpse Haven de handeling niet-absoluut verboden als

- a) de gunstige staat van instandhouding op het niveau van de functioneel ecologische eenheid gegarandeerd is, en
- b) er redenen zijn van economische, sociale of culturele aard.

3.2 Afwijkingen van de verbodsbepalingen van het Soortenbesluit

Een overzicht van de verbodsbepalingen en afwijkingsgronden werd reeds per soort opgenomen in onderdeel 1.2.3 (tabel 1) hierboven.

Voor aanvragen van afwijkingen en voor het beoordelen van die aanvragen kan, met verwijzing naar het SBP Antwerpse Haven, een gevraagde afwijking voor een paraplu soort van het SBP Antwerpse Haven worden beschouwd als afwijking voor alle havenspecifieke en niet-havenspecifieke beschermde soorten die meeliften met deze paraplu soort of die op basis van het type habitat voor deze paraplu soort in het te ontwikkelen gebied te verwachten zijn.

4 Begroting

De begroting per paraplu soort is opgenomen in onderstaande tabel (tabel 3). Voor meer details wordt verwezen naar het respectievelijke individuele soortenbeschermingsprogramma voor de paraplu soort.

Tabel 3: Begroting budget per paraplu soort

| Paraplu soort | Kost totaal per soort (€) |
|--------------------------|---------------------------|
| Argusvlinder | 52.500 |
| Blauwborst | 1.881.250 |
| Gebouwbewonende zwaluwen | - |
| Groenknolorchis | 30.000 |
| Meervleermuis | 91.700 |
| Oeverzwaluw | 24.000 |
| Rugstreeppad | 250.520 |
| Visdief | 5.600 |
| Wilde orchideeën | 119.895 |
| Zwartkopmeeuw | 501.000 |
| Totaal | 2.956.465 |

Gezien om gevoegd te worden bij het ministerieel besluit van 26 september 2022, houdende vaststelling van een soortenbeschermingsprogramma voor de beschermde soorten van de haven van Antwerpen.

Brussel, 26 SEP. 2022

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhail DEMIR